ושמע מינה מעות בעלמא חוזרין. פי׳ אם אמר לה התקדשי בפרוטה זו וכזו וכזו ובעוד שלא נגמרו הקידושין חזר בו מלקדשה לא אמרי׳ דליהוו המעות שמסר לה קודם החזרה מתנה אלא פקדון הוא אצלה וחוזרין לו[א] וה״נ אמרינן כשאמר לה התקדשי בזמרה זו וכזו וכזו ובעוד שלא גמר דיבורו אצלה הראשונה ושניה מה שאצלה מלוה הן אצלה ולא יחולו אלא[ב] מה שהוא בעין ולכך צריך פרוטה באחרונה דאי אמרת מעות בעלמא מתנה היכא דלא נגמרו הקידושין הוו המעות הראשונים מתנה אצלה ולא בעיא להדורינהו היכא דגמר דבריו לשם קידושין כי הכא וימא דיחולו הקידושין אף על אותן תמריס שאינם בעולם וכי אצלה מדידה אצלה דבשלמא בעלמא לא הוו קידושין שהרי מתנה הן אצלה כי הדר ביה מקידושין אבל הכא שלא חזר מלקדשה נהי נמי דכי אצלה הראשונה עדיין לא גמר כל הקידושין[ג] ומקדשה נמי אף בקמייתא כיון דבמורת קידושין אתו לידה דהוו כמו נתאצלו המעות לגמרן (דף עט.) דאמרינן דמקודשת כיון דבמורת קידושין אתי לידה אפילו אין שוה פרוטה אלא בקמייתא או בכולן מקודשת[ד] ויוכל להיות דבהא פליגי רב ושמואל ורבי אמי דרב ושמואל סברי מעות בעלמא מתנה ולא מיבעיא דלא בעינן שוה פרוטה באחרונה אלא אפילו כולן מצטרפות וא״כ היכי מצי קאי אחיפא והא קתני עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה אלא קאי אריש כדפרישית ורבי אמי סבר מעות בעלמא חוזרים כדפרישית:

ר) [**וקסבר** בעה״ב נתקנה עיסתו בו׳. מעיקרא אוקמא משום חורבא דכהן ולא אוקמא משום בעה״ב משום דכהן גופיה ידע אי מחיל אבל בעה״ב לא ידע דמחיל כהן]. ת״י: **דאיתמר** אית דגרס איתמר בלא דל״ת והלין עמהם דלא שייך המחלוקת לכאן כלל [דאפילו למ״ד דבאחותו מעות חוזרין היינו משום דאדם יודע כו׳ וגמר ונתן לשם פקדון אבל היכא דאינו יודע אם יחולו אם לא שמא נתן לשם מתנה ועוד דאי גרסי׳ דאיתמר קשה רב אדרב דלעיל[ה] פירש שלא רצה להעמידה כר׳ אמי דמוקי לה אחיפא משום דסבר מעות מתנה והכא קאמר דחוזרין לכך נראה דגרסינן איתמר דמילתא באפיה נפשיה היא: [**מן** הנקוב על שאינו נקוב תרומה. לענין שאין הכהן חייב להחזירה וגם אין הבעה״ב חייב להפרישם עוד משאינו נקוב דכיון דאין עליו חיוב תרומה אלא מדרבנן הם אמרו דאין צריך תיקון אחר לשאינו נקוב]. ת״י:

אם אינו קדוש נשיאות חטא למה. למ״ד התם (תמורה דף ד:) כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד מהני דאי לא מהני אמאי לקי ניחא מאי דקאמר דהתורם מן הרעה על היפה תרומתו תרומה דאי אינו קדוש נשיאות חטא למה אבל למ״ד התם דאי עביד לא מהני והא דלקי משום דעבר אמילתא דקאמר רחמנא ס״כ קשה מאי קאמר הכא גמרא אם אינו קדוש נשיאות חטא דילמא לעולם אימא לך דאינו קדוש ואפ״ה איכא נשיאות חטא דעבר אמילתא דקאמר רחמנא ויש לומר דודאי בעלמא לא מהני

ונתן לשם מתנה ויחזור ויתרום: **מי לא תנן.** כה״ג ולא אצריכיתה לאהדורי: **ויחזור ויתרום.** מן הנקוב שלא נפטר בראשונה ולא אמרי׳ דהדריה כהן שמא יאמר בעל הבית נתקנו פירותיו: **אבעיה.** בזיקל״ש: **שאני התם דמדאורייתא תרומה מעליא היא.** הילכך לא מצי למימר ליהדרה להיות טבל דיערבינה עם פירותיו וגזירה דחורבא נמי ליכא דא״נ לא איירי לך ואכל להו לשארא ליכא איסורא דאורייתא דהא איפטרו: **בהרימכם את חלבו.** לא תשאו חטא הא אם תרימו את הרעה שבו תשאו חטא אם אינו קדוש נשיאות חטא למה: לא

ושמע מינה ᵃמעות בעלמא חוזרים: איתמר ᵇהמקדש אחותו רב אמר מעות חוזרים ושמואל אמר ᶜמעות מתנה רב אמר מעות חוזרים אדם יודע שאין קידושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשום פקדון ולימא לה לשום פקדון סבר לא מקבלה ושמואל סבר מעות מתנה אדם יודע שאין קידושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשום מתנה ונימא לה לשום מתנה סבר כסיפא לה מילתא מתיב רבינא ᵈᵉהמפריש חלתו קמח אינו חלה וגזל ביד כהן ואמאי גזל ביד כהן נימא אדם יודע שאין מפרישים חלה קמח ᶠונתן לשם מתנה שאני התם דנפיק חורבה מינה זימנין דאית ליה לכהן פחות מחמש רבעים קמח והאי ᶠאליש ליה בהדי הדדי וקסבר נתקנה עיסתו ואתי למיכלה בטיבלה והאמרת אדם יודע שאין מפרישים חלה קמח יודע ואינו יודע יודע שאין ᶠמפריש חלה קמח ואינו יודע דסבר טעמייהו מאי משום טירחא דכהן וטירחא דכהן אחילתיה ותיהוי תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה חלה ממקום אחר מי לא תנן ᶠᶠמן הנקוב על שאינו נקוב תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשר ממקום אחר בתרי מני צאית בחד מנא לא צאית ואיבעית אימא לעולם כהן מיצת ציית וקסבר בעל הבית נתקנה עיסתו ואתי למיכל בטיבלא והאמרת אדם יודע שאין מפרישין חלה קמח יודע ואינו יודע יודע שאין מפרישין חלה קמח ואינו יודע דסבר טעמא מאי משום טירחא דכהן קבלה עליה ותיהוי תרומה ויחזור ויתרום מי לא תנן ᶠᶠᶠמשאינו נקוב על הנקוב תרומה ויחזור ויתרום הא אוקימנא בתרי מאני צאית בחד מנא לא צאית ולא צאית ᶠᶠᶠוהתנן ᶠהתורם קישות ונמצא מרה אבטיח ונמצאת סרוח תרומה ויחזור ויתרום שאני התם דמדאורייתא תרומה מעליא היא מדרבי אלעאי ᶠדא״ר אלעאי מנין ᶠלתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה שנאמר ᶠולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו אם אינו קדוש נשיאות חטא למה מכאן לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה אמר רבא לא

ושמע מינה מעות בעלמא חוזרין. כל קידושין שאינן קידושין לא אמרי׳ מעות מתנה אלא פקדון וחוזרין והיינו דקרי לה להך אוכלא דאשונה מלוה דכיון דאכלתו וליתנהו בשעת גמר קידושין לא מקדשה בהן והוה להו כפקדון שאכלתו ואיתעביד מלוה באכילתה דאי אמרת מעות בעלמא מתנה ואי לא גמיר קידושין לא בעיא להדורינהו השתא דגמיר לאו מקדש במלוה הוא ומתנה נמי לא הוי דהא ע״מ קידושין נתנו וגמר דבריו: **איבה חלה.** דכתיב[ב] ראשית עריסותיכם: **וגזל הוא ביד כהן.** אם אינו מחזירה לבעלים: **שאני התם.** להכי אצרכוה רבנן לאהדורי דנפק מינה חורבה: **חמשה רבעים קמח.** חמשה לוגין לפורים חייבין בחלה שהן ו׳ ירושלמיות שהן שבע מדבריות ובילה וחומש בילה דהיינו עריסותיכם כדי עיסת מדבר[ג] עומר לגולגולת והעומר עשירית האיפה והאיפה שלשה סאין והסאה ששה קבין והקב ארבע לוגין נמצא איפה ע״ב לוגין עשירית של ע׳ לוגין שבעה לוגין פשו להו שתי לוגין שהן שתים עשר ביצים עשירית שלהן בילה וחומש בילה הרי עומר שבעה לוגין ובילה וחומש בילה הוסיפו בירושלים על המדות שתות והגדילו קבין ולוגין שתות מלבר דהוה חומש מלגאו נתנו שם הראשונות בחמש פשו להו לוג מדברי ובילה וחומש והן לוג ירושלמי כילד לוג מדברי ששה ביצים תנהו בחמש ביצים גדולים הרי לוג ירושלמי חסר בילה גדולה עשה מבילה וחומש בילה מדברית שבידך בילה ירושלמית שחומש בילה הוא שתות מלבר להוסיף על בילה מדברית להשלים בילה ירושלמית הרי שם לוגין ירושלמיות והם חמש ביפורייס שהליפורייס עולפות על ירושלמיות שתות: **דומנין דאיש לכהן פחות.** מכשיעור והאי קמח שנתן לו ישראל לשם חלה וקסבר ששם חלה עליו ואינו חייב בחלה להלטרף ולהשלים את השיעור: **ואלים להו בהדי הדדי.** ולא אותם ביחד: **והוי תרומה ולא תאכל עד שיפרוש עליה חלה ממקום אחר.** למה הזקיקוהו להחזירו מחמת חורבה זו יאמרו המפרישים חלתו קמח הרי היא חלה דגמר ונתן לשם מתנה ולא תאכל לכהן עד שיפרישם הכהן עליה חלה: **מי לא תנן.** דכותה לא הצריכוהו להחזירה: **הנקוב על שאינו נקוב.** דהוה ליה מן החיוב על הפטור: **תרומה היא.** שאין הכהן חייב להחזירה: **ולא תאכל.** לכהן דהא טבל גמור הוא שלא חל שם תרומה עליה שהרי בשביל דבר פטור הפרישה וטבל אסור אף לכהן: **עד שיפרישו עליה תרומה ממקום אחר.** והאי ממקום אחר לאו דוקא דה״ה אם מפרישם עליה מיניה ובידה[ד]: **בשני מאני ציית.** נקוב ושאינו נקוב שני כלים הם וכי אמרת לכהן חזור והפרש עליה שטבל הוא שלא חל שם תרומה עליה ציית לך: **בחד מנא.** כגון חלת קמח שיטלה על קמח הנותר שם כי אמרת ליה לכהן אינה חלה חזור והפרש עליה לא ציית לך לפיכך הצריכוהו להחזירה: **כהן מיצת ציית.** דכהנים זריזים[ה] וכשרים הם דאין נותנין תרומה אלא לכהן חבר[ו] ולמה הצריכוהו להחזירה משום בעל הבית דאי מעכב לה כהן סבור נתקנה עיסתו: **וניהוי תרומה ויחזור ויתרום.** ולמה הזקיקוהו להחזיר מירלאה זו יאמרו המפרישים חלתו קמח הרי זו תרומה[ז] וגמר

מסורת הש״ס

סס א ב מיי׳ פ״ו מהל׳ זכיה ומתנה [הל״ט] והל״כ טוש״ע אה״ע סי׳ ג סעי׳ ג ג:

ע ג מיי׳ פ״ח מהל׳ בכורים הלכה ג סמג עשין קמא טוש״ע יו״ד סי׳ שכז סעי׳ ג:

עא ד מיי׳ פ״ה מהל׳ תרומות הלכ״ז:

ה [מיי׳ שם]

עב ו מיי׳ שם הל׳ כב שו״ע יו״ד סי׳ שלא סעי׳ סה:

עג ז מיי׳ שם הל״ג [שו״ע שם סעי׳ גג]:

מוסף רש״י

מעות חוזרים. הקידושין מחזרין לו (ב״מ מו:). מעות של קידושין מחזרין (גיטין מה:). ולא תאכל. לכהן עד שיתן על קמח זו תרומה ומעשר ממקום אחר, דמחזקינן ליה בטבל גמור (יבמות פט:). מאינו נקוב על הנקוב תרומה. ומותר לכהן דהוי ליה מן הפטור על החיוב הלכך אע״ג דהא דאפרישם עלה לא מיפטר בהן תרומה ולא חיל עלה שם תרומה אפ״ה לא אמרינן לא תאכל וכו׳ דכהא לא איכפת לן אי אכל לה כהן בטבל דאין עליה דין טבל ותרומה (יבמות פט:). ולא תשאו עליו חטא. הא אם לא תרימו מן המוכנה תשאו חטא (יבמות פט:). שהתרומה מקדש כמו שהיא רע ואין מקנה להחליפה ולא לחזור ולתרום (רשב״ם ב״ב פד:). שלא עשית מצוה מן המוכנה (שם קמג:). נשיאות חטא למה. הא לא עבד ולא מידי ויחזור ויתרום מן היפה (שם רשם).

תוס׳ ר״י הזקן

מעות בעלמא. שנתנו שלא לשם קדושין, והם אינם יכולים להיות אלא מעות בעלמא ולא קדושין. חוזרים. דהא הכא אם יש בראשונה שוה פרוטה ולא באחרונה אינם קדושין וקא קרי ה מלוה אלמא חייב להחזירן דאי הוו מתנה הויא מקודשת. ומסתברא דל״ג דאיתמר, אלא איתמר דמילתא באפי נפשה היא דכי אמרינן הכא מעות בעלמא דומיא דהכא שחשב לקדשה במלוה והוו קדושי טעות, ודכוותה תניא בפ׳ המדיר [כתובות עג. ב] קדשה בטעות כיצד כגון שקדשה בפחות משוה פרוטה וקדושי טעות הם, ואסיקנא בפרק המדיר ו) דמעות חוזרין, ואפילו לרבי דאמר בפרק מי שמת [ב״ב קמה. א] (לקידושין בטבוענין) [דקדושין בטבוענין] ניתנו כלומר דלא הדרי, ואסיק דרב אשי כוותיה. אבל לענין פלוגתא דרב ושמואל הא קי״ל הלכתא כשמואל בדיני והוו מעות מתנה. וכן פסק הר״ם בזכייה פרק ששי [ה״כ].

תורה אור השלם

1. ולא תשאו עליו חטא בְּהָרִימְכֶם אֶת חֵלְבוֹ מִמֶּנּוּ וְאֶת קָדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תְחַלְּלוּ וְלֹא תָמוּתוּ: במדבר יח לב

לעזי רש״י

בזיקל״ש [בודיק״א]. אבטיח.

מוסף תוספות

א. כיון שלא באו לידה בתורת קדושין. תוס׳ הרא״ש. ב. ובראשונים נקטו איפכא: דאפשר דרב אמי בההיא כשמואל ס״ל דחליא מילתא באדם יודע. תוס׳ טוך ועי״ר (ועי׳ מהר״ם).

ד) גיטין מה. ב״מ טו: ערכין ל. ה) חלה פ״ב מ״ה, ו) [בכמ״י טוסף: וגמר], ז) [בכמ״י וכדפו״ר: ואלים, וכ״ג הרש״ם. וכ״ה בהש״ ד״ה ואלים], ח) [בכמ״י: מפרישים חלה וכו׳ דסבר טעמא מאי], ט) יבמות פט: דמאי פ״ה מ״ו, י) [בכמ״י נוסף: דלא נתקנה עיסתו], יא) [דמאי פ״ה מ״ו יבמות פט. מנחות ע.], יב) יבמות פט. תרומות פ״ג מ״ח, יג) ב״מ ט. ב״ב פד: קמג. יבמות פט: תמורה ה. יד) [במדבר טו], טו) [עירובין פג ע״ב, ע״ש], טז) [עי׳ תוס׳ יבמות פט ע״ב ד״ה ממקומו], יז) [שבת כ ע״א], יח) [פרהדרין ל ע״ב], יט) [ל״ל דגמר. (רש״ל)], כ) [בדפו״ר נוסף על וכל״ל]. (רש״ש)], כא) [בדפו״ר: מקדשה, וכל״ל. (רש״ש)], כב) [ל״ל ויכול. (רש״ל)], כג) ל״ל אחר ד״ה מן הנקוב, כד) [בדפו״ר: פירשמי. וכל״ל], כה) [נדל״ל קרי להו מלוה], כו) [שם עו ע״ב],

לא שנו. היכא דאוכלת ראשונה דאין מצטרפת לפרוטה: **אלא דאמר לה כזו וכזו וכזו.** דלא גמרי קידושין ולא [1]נקנה לה עד נתינה אחרונה שהיא גמר דבורו וכבר היו הראשונות מלוה: **אכל באלו.** [2]מקבלת הראשונה לא נאתה לידה בתורת מלוה דמשגגמר הדיבור [3]הקנה לה בתורת קידושין וכי אכלה מדידה קא אכלה ואפילו אכלה ראשונה ראשונה מקודשת אם יש בכולן שוה פרוטה: ה"ג **אכל אמר לה באלו אפי' אוכלה נמי מקודשת: באלון ברמון באגוז.** אלון לגלגל"ט בלע"ז והוא מאכל מזיר יער ובלשון אשכנז אייכל"ן וגם בני אדם אוכלין ואולין אותם בשם כמו ערמונים: ה"ג **בזו וכזו אם יש בכולן כו' בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו וכו'.** והאי דפליגיהו לתרי בני דרישא ומליעתא ותנא בתרוייהו אם יש בכולן משום דבעי איפלוגי במליעתא בין אוכלת למנחת כדמפרש ואזיל: **הניחא כו'.** לאו לרבא פרכינן אלא לעיל קאי דמתרצין היתה אוכלת דמתני' לרב ושמואל אריש ולרבי אמי אסיפא הניחא לר' אמי דאוקמה להיתה אוכלת דמתניתין אסיפא דהוי כללא ומאי בתחת בתחרונה אלא לרב ושמואל דאמרי בתחת אפילו אחדא מקמייתא נמי אמר ואפרטא דהתקדשי התקדשי קאי ואוכלת איצטריכא ליה האי בתחת דבריתא היכי מיתרצי הא בהך בריתא לא תנא שום פרטא דהא בזו ובזו ובזו כללא חשיב לה וכ"ש היכא דקתני ועוד בזו ועוד בזו ועוד בזו וקתני גבי אוכלת עד שיהא בתחת מהן ואי אקמייתא דאכלתנהו מיד נמי קאמר דאי איכא בחדא שום פרוטה מקודשת קשיא הא הוה ליה מלוה: ה"ג **הא מני רבי היא דאמר ל"ש כזית כזית ול"ש כזית וכזית פרטא הוי.** והך סיפא דקתני בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו תנא אחרינא הוא ולאו היינו תנא דרישא ומליעתא וס"ל כרבי ותנא אוכלת והוא הדין למנחת ואוכלת איצטריכא ליה לאשמועינן דאע"ג דמקרבנה הייתה לא מקדשה בפחות מש"פ ולהכי תנא בזו בזו תרי זימני גבי נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו ותנא אם יש בתחת מכולן שום פרוטה מקודשת משום דס"ל התקדשי אכל חדא קאי התקדשי בזו התקדשי בזו ועוד בזו התקדשי. והך דרבי בזבחים בפ"ב במחשב בשחיטת הזבח בין ששחט ע"מ לאכול כזית למחר כזית בתוך בין שאמר כזית למחר וכזית בתוך הוו להו שתי מחשבות ולרבי יהודה דאזיל בתר לשון ראשון הוי פיגול ומייתין עליו כרת: **אינה מקודשת.** אפילו יאנה בעין: **להולאה ניפגה.** הלוה דאתי להוציאה בהולאה ואינו מייב להעמידה בעיסקא שתהא מצויה בכל עת שיתבענו וכיון דלהולאה ניתנה הוא לה כי דידה ולא יהיב לה מידי: **ושוין במכר.** אם מכר לו קרקע שנקנה בכסף[1] אם אמר ליה מלוה שים לי עליך יהא לך בשביל המכר ונתרצה לו קנה הלוקח אם ישנה בעין: **במילי אחרי.** בדבר אחר דהך מלוה לא במלוה שים לו עליה קאמר אלא שאמר לה התקדשי לי במנה ונמצא מנה חסר דינר ואמר לה הרי הוא עלי מלוה: **כסיפא לה מילתא למיתבעיה.** ולא סמכה דעתה הילכך אינה מקודשת: **כסיפא לה מילתא.** דבדר מועט הוא דינר ממנה: דר"א אלא קבלה מכל המנה אלא דינר לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה את המנה: **אפילו לא נשתייר כו'.** מקודשת בהיא הנאה דמחיל לה גבה: הרי

לא שנו אלא דאמר לה בזו ובזו ובזו [4]אבל אמר לה באלו אפילו אוכלת נמי מקודשת כי קא אכלה מדנפשה קאכלה תניא כותיה דרבא התקדשי לי באלון ברמון ובאגוז או שאמר לה התקדשי לי באלו אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו ובזו ובזו אם יש בכולם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו נטלתו ואכלתו ואכלתו בזו ועוד בזו בזו אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה האי באלון ברמון באגוז היכי דמי אילימא דאמר לה או באלון או ברמון או באגוז אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת והא או קאמר ואלא באלון וברמון ובאגוז היינו בזו ובזו ובזו אלא לאו דאמר לה באלו הא מדקתני סיפא או שאמר לה התקדשי לי באלו מכלל דרישא לאו באלו עסקינן פירושי קא מפרש התקדשי לי באלון ברמון באגוז כיצד כגון דאמר לה התקדשי לי באלו וקתני סיפא בזו נטלתו ואכלתו אם יש באחת מהם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואילו רישא לא קא מפליג בין אוכלת למנחת שמע מינה כל היכא דאמר לה באלו כי קא אכלה [5]מנפשה קא אכלה שמע מינה הניחא למאן דאמר אסיפא קאי ומאי עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה עד שיהא באחרונה שוה פרוטה הכי נמי עד שיהא באחרונה שוה פרוטה אלא לרב ושמואל דאמרי תרוייהו אריש קאי ואוכלת איצטריכא ליה הכא כללי קחשיב פרטי לא קא חשיב הא מני רבי היא דאמר [6]לא שנא כזית בזית ולא שנא כזית וכזית פרטא הוי: אמר רב [7]ב המקדש במלוה אינה מקודשת מלוה להוצאה ניתנה נימא כתנאי המקדש במלוה אינה מקודשת ויש אומרים מקודשת מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר מלוה להוצאה ניתנה ומר סבר מלוה לאו להוצאה ניתנה ותסברא אימא סיפא [8]ושוים במכר שזה קנה אי אמרת מלוה להוצאה ניתנה במאי קני אמר רב נחמן הונא חברין מוקים לה במילי אוחרי [9]והכא במאי עסקינן כגון שאמר לה התקדשי לי במנה ונמצא מנה חסר דינר מר סבר [10]כסיפא לה מילתא למיתבעיה ומר סבר לא כסיפא לה מילתא ואלא הא [11]דאמר רבי אלעזר התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים לימא כתנאי אמרה לשמעתיה אמרי מנה חסר דינר כסיפא לה מילתא למיתבעיה מנה חסר תשעים ותשע לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה מיתיבי [12]ג האומר לאשה התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד אם נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ובמלוה אף על פי שלא נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר מלוה הרי

מהני והכא מהני והיינו דקאמר גמרא אם אינו קדוש נשיאות חטא למה כתוב כלומר מי משום דעבר אמילתא דקאמר רחמנא כיון דבקרא כתיב [13]בהרימכם את חלבו [14]ממנו כל חלב [15]דגן תירוש ויצהר דמשמע שיש לו לאדם לתרוס מן היפה ואם לא הביא מחלבו פשיטא דעבר א"כ למה כתיב האי קרא [16]ולא תשא עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו פשיטא אלא ש"מ דלהכי כתביה לומר לך דהתורם מן הרעה על היפה דאיכא שני חטאות חטא שעבר על מה דקאמר רחמנא דיתרום מן היפה וחטא על תרומתו דהויא תרומה מן הרעה [17]ב והיינו דקאמר מכאן לתורם מן הרעה על היפה כו' [18]: לשון רש"י ה"ג **בזו** וכזו **אם יש בכולן ש"פ כו'.** והאי דפליגיהו לתרי בני רישא דקתני באלו ומליעתא דקתני בזו ובזו אע"ג דתנא בתרוייהו אם יש בכולן כו' משום דקבעי לפלוגי במליעתא בין אוכלת למנחת כדמפרש ואזיל: לשון רש"י **הניחא** לאו לרבא פרכינן אלא לעיל קאי דמתרצין דהיתה אוכלת דמתניתין לרב ושמואל קאי אריש ולר' אמי אסיפא: **הא** מני רבי היא דאמר ל"ש כזית כזית לא שנא כזית וכזית פרטא הוי. והך סיפא דקתני בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו הוה פרטא כמו התקדשי התקדשי ותנא אוכלת דבעינן ש"פ והי"ה מנחת ואוכלת איצטריכא ליה לאשמועינן דאע"ג דמקרבנה הייתה לא מקדשה בפחות משום פרוטה ולאו היינו מ"ק דמליעתא דתנא בזו ובזו אם יש [19] לו בכולן שום פרוטה מקודשת דלרבי פרטא הוה ובעינן ש"פ בחתת מהן אלא תרי תנאי הוו ומי ששנה זו לא שנה זו מילתא

דרבי בפ"ב דזבחים (דף ל:):

אלא

עין משפט נר מצוה

עד א מיי' פ"ה מהל' אישות הל' כח סמג עשין מח טור"ע אה"ע סי' לח סעי' ו:

עה ב מיי' שם הל"ג טור"ע אה"ע סי' כח סעי' ז:

עו ג מיי' שם הל"ח טור"ע שם סעי' ו:

תוס' ר"י הזקן

לא שנו. דהיתה אוכלת ראשונה בעינן שיהא פ[1]באחרונה שוה פרוטה. באלו. נגמרו קדושין בבת אחת תכף שאמר באלו וכי שקלה ואכלה דידה אכלה, ואם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת. במלוה. אע"פ שהיא בעין. מאי לאו בהא פליגי. שהלוה אותה ובעוד שהמעות בעין ולא הוציאם אם אמר לה התקדשי במלוה אם יש בעין אוכלת למנחת כדמפרש ואזיל: לשון רש"י **הניחא** לאו לרבא פרכינן אלא לעיל קאי דמתרצין דהיתה אוכלת דמתניתין לרב ושמואל קאי אריש ולר' אמי אסיפא: **הא** מני רבי היא דאמר ל"ש כזית כזית לא שנא כזית וכזית פרטא הוי. והך סיפא דקתני בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו הוה פרטא כמו התקדשי התקדשי ותנא אוכלת דבעינן ש"פ והי"ה מנחת ואוכלת איצטריכא ליה לאשמועינן דאע"ג דמקרבנה הייתה לא מקדשה בפחות משום פרוטה ולאו היינו מ"ק דמליעתא דתנא בזו ובזו אם יש [19] לו בכולן שום פרוטה מקודשת דלרבי פרטא הוה ובעינן ש"פ בחתת מהן אלא תרי תנאי הוו ומי ששנה זו לא שנה זו מילתא דרבי בפ"ב דזבחים (דף ל:): אלא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הא מני וכו' אם יש בכולן כל"ל ומיגם לי נמחק:

לעזי רש"י

אגלנ"ט [אגלנ"ט]. בלוט. אייכל"ן [אייכ"ל]. אצטורבל.

מוסף רש"י

הא מני רבי היא דאמר. במסכת זבחים בפ' שני (ל:). לא שנא כזית וכזית. לא שנא שחטו את הזבח על מנת לאכול כזית לא שנא כזית למחר וכזית בחוץ, בחוץ. פרטא הוי. ג' מחשבות הן ותפוס את הראשונה והוי פיגול ושוב אין מחשבה שניה מועילתו מידי פיגול אלינא דר' יהודה דאמר בתחת זה הכלל כל שמחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פיגול ומיירינן על אכילתו כרת (שבועות לח:). המקדש במלוה. דאמר התקדשי לי במלוה שהלויתיך (לעיל ה:). שמחל לה מלוה שחייבת לו (כתובות עד:). אינה מקודשת מלוה להוצאה ניתנה. דמשום דמשנה שלוותה ניתנה להוצאה ונרשותה קיימת והשתא נאו מידי יהיב לה (שם). דקיחה משדה עפרון גמרינן דיהיב מידי בשעת קידושין ומלוה להוצאה ניתנה וכבר הן שלה ומעות אחרים היא מיירת לו (לעיל ה:). **נתן לה דינר.** מיד מקודשת דקיבלה ליה לשום קידושין ועל מנת שישלים מנתו (לעיל ח:).

מוסף תוספות

א. ואמר רבינו שמשון משאנץ דהכי פירושו אם אינו קדוש נשיאות חטא למה כתוב בלאו הכי נמי ידענן דיש בו נשיאות חטא מדכתיב מכל חלבו

[במדבר יח] דמשמע חלבו אין גירעון לא. תוס' תמורה ה. (וע"ש בגמ' דילפינן מקרא שהביא התוס' שם). ב. משום דאהני מעשיו. שטמ"ק בתמורה על תוס' שם (ועי' מהרש"ל וחי' רע"א).

אלא מלוה ברשות בעלים לחזרה איכא בינייהו. פי' לת"ק דר"ש אינה מקודשת משום דמלוה ברשות לוה קיימא ור"ש בן אלעזר דאמר מקודשת משום דמלוה ברשות מלוה קיימא ות"א אכתי נימא רב כתנאי אמרה לשמעתיה דהא איכו דאמר המקדש במלוה אינה מקודשת לא מצי סבר כר"ש בן אלעזר וי"ל דרב נמי סבר כוותיה ולא תיקשי מידי דהא דאמר רב אינה מקודשת מיירי במלוה שהתחיל להוציאה[א] וכהא קאמר דאינה מקודשת אפילו נשתייר שוה פרוטה ור"ש בן אלעזר לא מייירי אלא במלוה שהיא עדיין בעין ואע"ג דאמר במילתיה דר"ש אם נשתייר ש"פ מקודשת דמשמע אע"פ שהתחיל להוציאה י"ל דר"ש בן אלעזר מייירי שנגנבו או שאבדו אלא שלא בהן יד אבל אם התחיל להוציאה אינה מקודשת:

אלא הא דאמר רב הונא השואל קורדום מחבירו ביקע בו קנאו. לענין שלא יוכל המשאיל לחזור בו קאמר אבל לענין להתחייב באונסין כי לא ביקע בו נמי חייב באונסין כדאמר בפרק השואל (ב"מ דף צט.) דמשעת משיכה חייב באונסיה: **לעולם** שטר חוב דאחרים. אבל שטר חוב דידה אינה מקודשת וא"ת ומאי שנא והא אידי ואידי מלוה היא[ב] וי"ל דודאי מלוה דידה שקנאתו כבר ואינו נותן לה שום דבר חדש שהרי אותם המעות היו שלה קודם הקידושין דין הוא דאינה מקודשת אבל כשנתן לה המלוה דאחרים נותן לה דבר חדש שלא היה בידה קודם אמר דמקודשת דנהי דאין המלוה בעין מ"מ זכות הוא לו כאילו היה בעין:

רב"ע לית להו דרבי. מכאן יש להוכיח דאין הלכה כרבי מדהוה מצי למימר דב"ע אית להו דרבי דמסירת אותיות למודה מהני והכא גבי אשה נמי מיירי שמסר לה את השטר והיינו טעמא דחכמים דאמרי אינה מקודשת משום דקסברי דצריך לומר בפה כשמוסר לו השטר קני לך אימו וכל שיעבודיה והוא לא אמר לה כך ופליגי בדרב פפא דכי היכי דאמר רב פפא דבעי למיכתב ליה קני לך אימו וכל שיעבודיה כמו כן צריך לומר הכי בפה למ"ד אותיות במסירה נקנות ומדקאמר גמרא דב"ע לית להו דרבי שמע מינה דלית הלכתא כוותיה דרבי ובפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף עז.) יש ספרים תלוקין אית דגרסי דהלכה לאותיות נקנות במסירה ואית דגרסי דהלכה דאין אותיות נקנות במסירה ומשמע הכא דהיא גירסא דאין אותיות נקנות במסירה[ו]: המוכר

הרי היא כפקדון. דאם נשתייר אין לא נשתייר לא: **אכל דב"ע המקדש במלוה.** שיטה בעין מקודשת: **ומסברא מפרלמא היא.** דקתני במלוה אע"פ שלא נשתייר מקודשת: **אי דקביל עליה אחריות.** שאם יגנב תשלמנו לו: **היינו מלוה.** כיון שנגנב ונתחייבה בו נמצא מלוה אצלה וכיון דתנא במלוה אע"פ שלא נשתייר מקודשת פקדון נמי שלא נשתייר מתקדש ביה: **אלא דלא קביל עליה אחריות.** וכי מיגנוב לא אחייבא ביה אבל קבלה עליה אחריות מקודשת: **אדהני.** במלוה נפלוג בפקדון גופיה דיש פקדון שאפי' לא נשתייר כלום מקודשת: **אלא.** על כרחך בדקבלה עליה אחריות קתני דאם לא נשתייר אינה מקודשת דמלוה היא והמקדש במלוה אינה מקודשת וכי נשתייר מקודשת בההיא שיור וגבי מלוה תריץ הכי אע"פ שנשתייר אינה מקודשת משום דלהוצאה ניתנה: **כמאי קמיפלגי.** אי בלהוצאה ניתנה פליגי סוף סוף כתנאי אמרה רב לשמעתיה: **אשכחתינהו לרבנן בבי רב.** מצאתי התלמידים בבית המדרש דכל היכא דמיירי בבי רב לאו רב ממש הוא אלא בבית המדרש הוא: **וקאמרי.** לעולם להוצאה ניתנה דברי הכל ואם שלא בה יד להוציא ממנה שום פרוטה הרי החזיק בהם ואין הבעלים יכולין לחזור והויא ליה מלוה ואינה מקודשת ואפילו רובה בעין והכא בשלא הוציא ממנה כלום ולהכי אמר ר"ש בן אלעזר מקודשת דקסבר מלוה שהיא טולה בעין ברשות בעלים היא לחזרה אם בא מלוה לחזור בו ולתובעה מחזר הילכך השתא הוא דיהבה ניהליה והוא הדין לאונסין קיימא נמי ברשותיה דאי מתאנסי פטור לוה: **השואל קורדום.** לעשרה ימים: **ביקע בו.** הויא חזקה להשתמש בו ימי שאילתו ואין המשאיל יכול לחזור בו: **לימא כתנאי אמרה.** דלר' מאיר אם ביקע בו קנאו לא ביקע בו לא קנאו ולת"ק אפילו לא ביקע בו נמי דמלוה אינו ברשות בעלים לחזרה: **דלא הדרה בעינא.** הילכך כיון דרשאי הלוה ליקח בהן סחורה מיד הויא ליה ברשותיה ואין המלוה יכול לחזור שהרי לא לכך הלוהו לקבל מעות הללו עכשו אלא מעות אחרים: **נימא כתנאי.** הא דרב דאמר המקדש במלוה אינה מקודשת: **והירשה עליהן.** כתב לה הרשאה עליהן: **נקנות במסירה.** אינו צריך לכתוב שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו אלא משמסר לו שטר שיש לו על אחרים לזכות בו ומתחייב הלוה לפורעם לזה: **כין שכתב.** לו שטר מכירה עליו ולא מסר לו שטר החוב ובין שמסר לו שטר החוב ולא כתב לו שטר מכירה עליו לא קנה. והי"נ שמסר לה שטר החוב אע"פ שלא כתב לה שטר מכירה עליו מ"ד מקודשת אית ליה דרבי ומר לית ליה דרבי: **ואיבעית אימא דב"ע לית להו דרבי.** והכא בשמסר וכתב מיירי אלא שכתב לה קני לך האי שטר ולא כתב לה קני לך כל שעבודא דאית ביה מאן דאמר אינה מקודשת כרב פפא: **דכולי עלמא אית להו דרב פפא.** וכי אמר ר"מ מקודשת בשכתב לה כו' והכא בדשמואל קא מיפלגי: ואפילו

הרי היא כפקדון עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר מלוה אע"ג דלא נשתייר הימנה שוה פרוטה ומר סבר נשתייר הימנה שוה פרוטה אין ואי לא נשתייר הימנה שוה פרוטה לא אבל דכולי עלמא מקדש במלוה מקודשת אמר [ליה] רבא ותסברא הא מתרצתא הא משבשתא היא האי פקדון היכי דמי אי דקביל עליה אחריות היינו מלוה אי דלא קביל עליה אחריות אי הכי אדתני סיפא ובמלוה אע"פ שלא נשתייר הימנה שוה פרוטה מקודשת ניפלוג וניתני בדידה במה דברים אמורים שלא קבלה עליה אחריות אבל קבלה עליה אחריות אע"ג דלא נשתייר הימנה שוה פרוטה מקודשת אלא תריץ הכי ובמלוה אע"פ שנשתייר הימנה שוה פרוטה אינה מקודשת ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר"מ מלוה הרי היא כפקדון במאי קמיפלגי אמר רבה אשכחתינהו לרבנן בבי רב דיתבי וקאמרי במלוה ברשות בעלים לחזרה והוא הדין לאונסין קמיפלגי דמר סבר מלוה [א]ברשות לוה קיימא[ב] והוא הדין לאונסים ומר סבר מלוה ברשות בעלים קיימא והוא הדין לאונסים ואמינא להו לאונסים כולי עלמא לא פליגי [ב]דברשות לוה קיימי מאי טעמא לא גרעא משאלה מה [ג]שאלה דהדרה בעינא חייב באונסים מלוה לא כל שכן אלא הכא מלוה ברשות בעלים לחזרה איכא בינייהו ואלא הא [ג]דאמר רב הונא השואל קורדום מחבירו ביקע בו קנאו לא ביקע בו לא קנאו לימא כתנאי אמרה לשמעתיה לא עד כאן לא פליגי אלא במלוה דלא הדרה בעינא אבל בשאלה דהדרה בעינא דברי הכל ביקע בו אין לא ביקע בו לא קנאו נימא כתנאי התקדשי לי בשטר חוב או שהיה לו מלוה ביד אחרים והירשה עליהם ר"מ אומר מקודשת וחכ"א [ד]אינה מקודשת האי שטר חוב היכי דמי אילימא שטר חוב דאחרים היינו מלוה ביד אחרים אלא לאו שטר חוב דידה ובמקדש במלוה קמיפלגי לעולם שטר חוב דאחרים והכא [ה]במלוה בשטר ובמלוה על פה קא מיפלגי במלוה בשטר במאי פליגי בפלוגתא דרבי ורבנן קמיפלגי [ו]דתניא אותיות נקנות במסירה דברי רבי וחכ"א בין שכתב ולא מסר בין שמסר ולא כתב לא קנה [ז]עד שיכתוב וימסור מר אית ליה דרבי ומר לית ליה דרבי ואיבעית אימא דב"ע לית להו דרבי והכא בדרב פפא קמיפלגי [ח]דאמר רב פפא [ט]האי מאן דזבין שטרא לחבריה צריך למיכתב ליה קני לך הוא וכל שעבודיה מר אית ליה דרב פפא ומר לית ליה דרב פפא ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דרב פפא והכא בדשמואל קמיפלגי דאמר שמואל המוכר

עין משפט נר מצוה

עו א מיי' פי"ג מהל' מלוה ולוה הלכה ח סמג עשין לד טוש"ע חו"מ סי' עד סעי' ח:

עח ב מיי' פט"ז מהל' מלוה ולוה הלכה ח סמג עשין לד טוש"ע חו"מ סי' קכ סעי' ח:

ג [מיי' פ"ח מהל' שאלה הל"ח טוש"ע חו"מ סי' שמ סעי' ח]:

עט ד ה מיי' פ"ב מהל' מלוה הל"ב יג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כח סעי' ז ח:

ו [מיי' פ"ו מהל' מכירה הל' י יח טוש"ע חו"מ סי' סו סעי' ח]:

פ ז מיי' פ"ו מהל' מכירה הל"ח סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' סו סעי' ח:

תוס' ר"י הזקן

כפקדון. ואם יש במלוה בעין שוה פרוטה מקודשת דיכול לחזור בו המלוה כדמפרש. במאי קמיפלגי. ז) בלהוצאה ניתנה סוף סוף כתנאי אמר רב לשמעתיה. אשכחתינהו. כלומר לעולם להוצאה ניתנה דברי הכל כששלח בו יד דהואיל והוציא ממנה פרוטה הרי החזיק בה ואין הבעלים יכולים לחזור בה, והכא שלא הוציא ממנה כלום הלוה עדיין פליגי אם היו ביד המלוה* כל זמן שלא הוציא הלוה כלום ממנה ואע"פ שהוא בידו או לא. לאונסים. אם המלוה היא עדיין בעין ביד הלוה ונאנסה שנגנבה או אבדה מחייב באחריותה. לחזרה. אם יכול לחזור בו המלוה כל זמן שהוא בעין ביד (המלוה) [הלוה]. השואל קרדום מחברו. פי' לזמן קצוב. ולית הלכתא כרב הונא כמו שבארנו בהשואל. ביקע בו. שנשתמש בו קנאו לאותן ימים ששאלו. והלכה כת"ק דברשות לוה קיימא ואינו יכול לחזור בו. לית להו דרבי. ומיירי כשכתב לה שטר לקנות בו החוב ומסר לה שטר החוב.

*נראה דצ"ל אם הם ברשות המלוה לחזרה כל זמן וכו' (ד"ה).

מוסף רש"י

ביקע בו קנאו. עד שיכלו ימי שאילתו, לא ביקע בו לא קנאו. דקסבר אין משיכה קונה בשומרים (ב"מ צא.). **אותיות נקנות במסירה.** המוכר שטר חוב לחבירו קנה החוב במסירת אותיות (גיטין לא.). לגנות הלוקח את החוב מן הלוה במסירה שמסר לו המלוה את השטר, ולא מצי טענין לוה לעור ע"פ לגלותיתך מסרו לך (רשב"ם ב"ב עו.). לאותיות כגון שטר נקנות במסירה בלא קנין ואין יכול לחזור בו (יבמות קסז.). ונשתעבד לו ליה לה הקונה כמו שהיה משועבד למלוה כל זמן שלא חזר ומחלו (רשב"ם ב"ב קסט.). ולא צריך למכתב קני לך וכל שעבודיה ולא סוס שטר (שם עו.). **בין שכתב ולא מסר.** כתב לו מוכר לקוחה שטר מכירה על שטר זה ומסר לו אותו שטר מכירה, אבל לא מסר לו עדיין שטר המלוה, לא קנה עד שיכתוב וימסור. דאלי למימר ליה נייר בעלמא זביני לך, ובשטר מכירה למוד לא קני דאין נקנין בשטר אלא קרקע ועבדים (רשב"ם ב"ב עו.). **צריך למיכתב ליה.** שטר אחר, קני לך הוא וכל שעבודיה. ולפרושי אתא דהלכתא כרבנן דפליגי עליה דרבי ואמרי עד שיכתוב וימסור, וגם בא לפרש היאך יכתוב ליה הלוה שטרא (שם עו.).

מוסף תוספות

א. הו לא מצי מלוה למיהדר כמו בשואל קרדום מחבירו דאם בקיע בו קנהו ולא מצי משאיל הדר ביה. תוס' הרא"ש.

ב. דאף היא נתנה להוציאה אצל אחרים. רשב"א.

ג) רש"ל מ"ז, כ) [בכתי"ד הדל], ג) ב"מ לט, ד) ב"ב עו. קנב. יבמות קטו. סנהדרין לא, ה) ב"ב עו.; ו) ועי' תוס' ב"ב דף עו: ד"ה אמר ר"פ ותוס' שם עז. ד"ה אמר אמימר, ז) [נדפ"ל מי בלהוצאה],

מוסף תוספות

ח) רש"ל מ"ז, כ) [בכתי"ד הדל], ג) ב"מ לט, ד) ב"ב עו. קנב. יבמות קטו. סנהדרין לא, ה) ב"ב עו.; ו) ועי' תוס' ב"ב דף עו: ד"ה אמר ר"פ ותוס' שם עז. ד"ה אמר אמימר, ז) [נדפ"ל מי בלהוצאה],

ג) ב"ק פט. ב"מ כ. כתובות פה: פו. ב"ב קמז:. ד) גטין יג. יד. ב"ב קמד. [ע"ס] קמח.. ה) [נטין ג: כא: וש"נ], ד) [שם ט: וש"נ], ה) לעיל ט., ו) [לעיל ה. וש"נ], ז) לעיל ט: כתובות קב, ח) ב"ק צט, ט) [תיקנ כו טס"ה. הג' מרמה כהן], י) [לקמן סב.] ע"ז יט: (ב"מ סה) ב"ק צט., כ) [לעיל ו: וש"נ], ל) [בר"ן: חיטשת, וכל"ל. (רש"ס)], מ) [יד ש"ל], נ) [פו ש"ל], ס) [מלל"ל ובאין שוה לא מיירי מידי משום. (רש"ס)], ע) [גיטין כד ע"ב], פ) [כנ' תיקנ בו מיוחסת], צ) [וע' מוס' כתובות פה: ד"ה המוכר ותו' ב"ב עו: ד"ה קנין], ק) [וע"ע תוס' גיטין יג ע"ב ד"ה תנהו], ר) [מלל"ל לה. וכן בשמוך], ש) [ל"ל לפי], ת) ל"ל דקתני כו'. רש"ל [וע' רש"ש], א) [שיך לע"כ],

גליון הש"ס

גמ' שפין את הנייר. ע"ל ז ע"ב תוד"ה ורב יוסף:

מוסף רש"י

המוכר שטר חוב לחבירו. שמייב לו לוה למלוה ממון ומסר לו המלוה את השטר ליד לוקח ומכרו לו וכתב לו קני לך איהו וכל שעבודיה, לו נמי כדפסקינן התם [ב"ב עז.] הלכתא אחויות נקנות במסירה (רשב"ם ב"ב קמז:). וחזר ומחלו. המוכר שהוא מלוה מחלו לוה, מחול. דאמר לו לוה לוקח לאו בעל דברים דידי את (כתובות פה:). דלא מכר לו לאשון לשני אלא כל זכות שהבא לידו ולא עדיף הלי לוקח ממלוה דאמי מחמתיה דמלוה, ומיהו מעותיו יחזיר לו מוכר ללוקח, דהא הלכתא היא דדיינין דינא דגרמי, וזה הפקיד מעותיו בסורף שטרותיו של חבירו דקיימא לן דמייב מהתוא שנולדו דהפייה רפרס לרב אשי ומגבי מניה כי כשורא לגלגמא (רשב"ם ב"ב קמז:). ראפילו יורש. של מלוה, מוחל. וסברא הוא דלא אלים כח של לוקח כמה שנתכר לו שטר המלוה אלא לזכות בחוב הכתוב בו במקום המלוה או היורש, אך לא בעבור שעבודו מן המלוה וקיימא ביה עבל לוה לאים מלוה ויכול למחול שעבודו (שם). במעמד שלשתן. נפקד ומפקיד ומקבל מתנה, קנה. כך מקנו חכמים לפי שהדבר תדיר הוא בין הבריות ולא הזקיקו חכמים להקנות בקנין ובעדים (שם קמד:). ומתנת הלכתא בלא טעמא הוא, ולפי שהדבר נהוג בין הסוחרים והמנהגים מקנו את הדבר לקנות בחמיריה בתעמד שלשתן, לפי שאין קנין מועיל בדבר שאין בעין (שם קמח:). ה"מ פקדון. דקני ליה כל הינא לחיתא (גיטין יג:). לא שנא מלוה. ופע"ג דלהוצאה ניתנה ואינה בעין (שם יג:). עידי מסירה כרתי. מחיתת הגט אינה מן המורה אלא מפני מיקון העולם (גיטין כא:). ואין צריך לחתום בגט וכי כתב קרא אכתיבת הגט קאי ולא אחתימת ידי עדים (שם ט:). עידי חתימה כרתי. עיקר הטטר זו היא חתימתו (שם ג:). הלכה כר' אלעזר. ומסתברא דמקדש בשטר מלוה אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ומי אינירא כדאריקמא לרבנן כדס"ד בשטר מלוה פליגי. ואיכא מ"ד דהוראל דאפיקנא משטר מלוה דאוקימנא בשטר קדושין כולהו מודו בשטר מלוה דעתה אמלוה ולא אניירא. לשמה ושלא מדעתה. ורבנן מספקא להו הלכך שמין את הנייר וכו'. שירים. אצעדה [במדבר לא, נ) מתרגמינן שירים.

המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו אפי' יורש מוחל דמר אית ליה דשמואל ומר לית ליה דשמואל ואיבעית אימא דב"ע אית להו דשמואל והכא באשה קמיפלגי מר סבר אשה סמכה דעתה מימר אמרה לא שביק ליה לדידי ומחל ליה לאחריני ומר סבר אשה נמי לא סמכה דעתה במלוה על פה במאי פליגי בדרב הונא אמר רב [ג]דאמר רב הונא אמר רב [ד]מנה לי בידך תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה מר סבר כי קאמר רב ה"מ בפקדון אבל מלוה לא ומר סבר [ה]לא שנא מלוה ולא שנא פקדון נימא כתנאי התקדשי לי בשטר ר"מ אומר אינה מקודשת ור' אלעזר אומר מקודשת וחכ"א [ו]שמין את הנייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת האי שטר ה"ד אילימא שט"ח דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ אלא בשט"ח דידה ובמקדש במלוה קא מיפלגי א"ר נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן כגון שקדשה בשטר שאין עליו עדים ור"מ לטעמיה דאמר [ז]עדי חתימה כרתי ור' אלעזר לטעמי' דאמר [ח]עדי מסירה כרתי ורבנן מספקא להו אי כר"מ אי כרבי אלעזר הלכך שמין את הנייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואיבעית אימא כגון שכתבו שלא לשמה ובדר"ל קמיפלגי דבעי ר"ל [ט]שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו הויה ליציאה מקשינן מה יציאה בעינן לשמה אף הויה נמי בעינן לשמה או דלמא הויות להדדי מקשינן מה הויה דכסף לא בעינן לשמה אף הויה דשטר לא בעינן לשמה בתר דבעיא הדר פשטה [י]ויצאה והיתה [כ]מקיש הויה ליציאה מר אית ליה דר"ל ומר לית ליה דר"ל ואי בעית אימא דכ"ע אית להו דר"ל והכא במאי עסקינן שכתבו לשמה ושלא מדעתה ובפלוגתא דרבא ורבינא ורב פפא ורב שרביא קמיפלגי [ל]דאיתמר כתבו לשמה ושלא מדעתה רבא ורבינא אמרי מקודשת רב פפא ורב שרביא אמרי אינה מקודשת נימא כהני תנאי דתניא [מ]עשה לי שירים נזמים וטבעות ואקדש אני לך כיון שעשאן מקודשת דברי רבי מאיר וחכ"א אינה מקודשת עד שיגיע ממון לידה האי ממון ה"ד אילימא אותו ממון מכלל דת"ק סבר אפי' אותו ממון נמי לא אלא במאי [נ]בו מקדשא אלא לאו בממון אחר ושמע מינה במקדש במלוה קמיפלגי וסברי דב"ע [ס]ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף והוה מלוה מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר המקדש במלוה מקודשת ומר סבר המקדש במלוה [ע]אינה מקודשת לא דכולי עלמא מקדש במלוה אינה מקודשת והכא בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף קמיפלגי מר סבר אינה

המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול דמחלו מחול משום דקנין שטר אינו אלא מדרבנן ולא אלים להפקיע כח הראשון אלא יוכל למחול אותו וכן משמע בפרק מי שמת (ב"ב דף קמז:) דקנין שטרות אינו אלא מדרבנן א) **כי** קאמר רב בפקדון אבל במלוה לא. ופ"ת אמאי לא קאמר דכ"ע כי קאמר רב לאפילו במלוה והכא מיירי בתעמד שלשתן וקמיפלגי בדשמואל דאמר אפי' יורש מוחל מ"ל סברי כשמואל ובסמכה דעתה קא מיפלגי וכדאמר לעיל אלא מדלא קאמר הכי שמע מינה דאפי' שמואל מודה דהמקנה לחבירו בתעמד שלשתן ומחלו אינו מחול והא דקאמר לעיל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול היינו דוקא בשאין הלוה בפניו בשעה שמכר לו את השטר ב): **אלימא** בשטר חוב דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ. תאמר ומאי קושיא לישני דלעיל מיירי דאמר ג) ליה קני לך שטר וכל שעבודיה והכא מיירי דלא אמר ליה וי"ל שהיה תופס לדוחק מאחר שהלשונות שוים לומר שאינם בסיגנון אחד:

ורבנן מספקא להו בו. ד) לפירוש זה לא גרס במילתייהו ואם לאו אינה מקודשת דהא אפילו ליכא בנייר שוה פרוטה גריכה גט מספק דשמא עדי מסירה כרתי כר"מ דאי אמרת דאין גריכה גט מ"כ קאי כר"מ דאמר עדי חתימה כרתי מכל וכל ומ"כ מאי האי ה) דקאמר מספקא להו אי כר"מ אי כר' אלעזר:

שמין את הנייר. ודוקא אליכא דרבנן אמרי' דשמין את הנייר אבל לר"מ אפי' איכא בנייר שוה פרוטה אינה מקודשת דאמר עדי חתימה כרתי הקידושין ב) ומ"ת לרבנן אמאי שמין את הנייר אפילו כי ליכא בנייר שוה פרוטה מקודשת מספק כרבי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי וי"ל דלזה מהני אם היה בו שוה פרוטה מקודשת קידושין גמורין אבל אם אינו שוה פרוטה אינה מקודשת כי אם מספק להגריכה גט אם נשאת לאחר: ו) **רב"ע** ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף. אין לדקדק מכאן דהלכה דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף דהא לא הוה מצי למימר דכ"ע אינה לשכירות ז) דת"כ מ"ט דמ"ד אינה מקודשת ח) אך יש להביא ראיה דהלכה דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף מהגיה דפ"ק דמסכת ע"ז (דף יט:) תנן הגיע לכיפה

פא א מיי' פ"ו מהל' מכירה הלכה יב סמג עשין כפ טוש"ע מ"מ סי' מו סעיף כג:
פב ב ג מיי' שם הלכה ח ופ"ג מהל' זכייה הל' ג סמג שם טוש"ע [שם סעי' יט] וסימן קטו סעיף ג:
פג ד טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ח:
פד ה מיי' פ"ל מהל' גירושין הלכה טו טוש"ע אה"ע סי' קל סעיף ג בהגה"ה:
פה ו טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ז:
פו ז מיי' פ"ה מהלכות אישות הל' כ טוש"ע שם סעיף טו:

תורה אור השלם

1. וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר:
דברים כד ב

מוסף תוספות

א. דקאמר התם ורבא אמר ר"נ מתנת ש"מ דרבנן ופריך והאמר ר"נ אע"ג דאמר שמואל המוכר שט"ח לחבירו וחזר ומחלו מחול וכו' מודה שמואל שאם נתנו במתנת ש"מ שאינו יכול למחול אי אמרת בשלמא דאוריתא היינו שאינו יכול למחול אלא אי אמרת דרבנן אמאי אינו יכול למחול אלמא דהיכא דיכול למחול הוי מדרבנן. תוס' הרא"ש.
ב. משום דמלוה ופרוטה דעתה אמלוה ואע"ג דאפכא שמעינן להו לקמן בההיא דעשה לי שירים ונזמים וטבעת דאוקימנא כגון שהוסיף לה נופך משלו שאני הכא דלאו דעתה אשטרא ואין דעתה אלא לרא' שבה. רמב"ן. ג. אלא לבסוף. תוס' הרא"ש. ד. דאי אינה אלא לבסוף כיון שאין מתחייב שכרו אלא הכל ביחד כשנגמרה כל המלאכה ואז מוחל לה בתורת קדושין לא חשיב מלוה. תוס' ב"ק צט.

תוס' ר"י הזקן

[ומר סבר אשה נמי לא סמכה דעתה]. ופסק הר"ם [אישות פ"ה הי"ב] כחכמים דלא סמכא דעתה ואינה מקודשת, אע"ג דבהא דמעמד שלשתן הלכה כר' מאיר דוחל הא דרב לא שנא פקדון [ול"ש מלוה] קנה ולא מצי למימר לאו בעל דברים דידי את הילכך מקודשת, והלכתא בלא טעמא היא כדאיתא בגיטין [יד, א]. ובמקדש במלוה פליגי. דר"מ [סבר] דאף ע"ג דאיכא בשטר שוה פרוטה אינה מקודשת דדעתה אמלוה ולא על השטר, ור' אלעזר סבר אפילו אין בשטר שוה פרוטה (אינה) מקודשת דמקדש במלוה מקודשת, ורבנן סברי מקדש במלוה אינה מקודשת, מיהו דעתה נמי אשטרא ואם יש בו שוה

פרוטה מקודשת. בשטר. אירוסין, ולא בשטר חוב אייריי. מקודשת. קדושי ודאי, ואע"ג דאמר לה התקדשי לי בשטר זה וקבלתו הויא מקודשת מחמת קדושי כסף אם יש בו שוה פרוטה. אינה מקודשת. ודאי אלא ספק, דהא מספקא להו [אין] הלכה כר' אלעזר. ומסתברא דמקדש בשטר מלוה אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ומי אינירא כדאוקימנא לרבנן כדס"ד בשטר מלוה פליגי. ואיכא מ"ד דהוראל דאפיקנא משטר מלוה דאוקימנא בשטר קדושין כולהו מודו בשטר מלוה דעתה אמלוה ולא אניירא. לשמה ושלא מדעתה. ורבנן מספקא להו הלכך שמין את הנייר וכו'. שירים. אצעדה [במדבר לא,

המקבל עליו לעשות בשכר, לא אמריגן בגמר המלאכה הוא קונה כל השכירות, אלא כל פירותיו ופירותיו לעבד קמא קמי אגרא (ע"ז יט:). כיון שעלה שכרו לפרוטה נתחייבה לו מיד פרוטה והוא ליה מלוה גבה (ב"ק צט:).

ואפילו יורש. של מלוה: **מוחל.** שהלוה לא נתחייב לנוקח כלום אלא מחמת המוכר והרי מחלו אצלו. ר"מ לית ליה דשמואל הלכך סמכה דעתה ולא [ג]חיישינן דלמא אזיל ומחיל ליה ורבנן אית להו דשמואל הלכך לא סמכה דעתה דסברה אזיל ומחיל ליה: **אית להו דשמואל.** דאי בעי אזיל ומחיל ליה: **והכא כאשה קא מיפלגי.** כלומר אם היה מקנהו הקרקע בדמי שטר זה ודאי לא קנה המלוה את הקרקע דלא סמכה דעתה דבעל קרקע אבל באשה סבר ר"מ דסמכה דעתה דכיון דאיתתיה אצא לא שביק לדידי ומחיל לאחריני: **כמעמד שלשתן.** אמר לו כן קנה. ואין טעם בדבר דהא חד הוא מתנת מילי דשויהו רבנן הלכתא בלא טעמא במס' גיטין [ד]: **בפקדון.** דאיתיה בעין וסמכה דעתא דמקבל: **נימא כתנאי.** במקדש במלוה: **התקדשי לי בשטר** גרס. ולא גרס הכא בשטר חוב: **אינה מקודשת.** ואפי' הנייר שוה פרוטה דלאו דעתה להתקדש בפרוטת הנייר אלא בגמה דכתיבא ביה: **ר' אלעזר אומר מקודשת.** ואפי' אין בנייר שוה פרוטה כדמפרש טעמא לקמן אי משום דמקדש במלוה מקודשת אי משום כדמשמעינן לקמיה: **שמין את הנייר.** דדעתה נמי אנייר: **קשיא דר"מ אדר"מ.** דהא תניא לעיל התקדשי לי בשטר חוב ר"מ אומר מקודשת: **אלא לאו בשטר חוב דידה.** שיש לו מלוה עליה: **בשטר שאין לו עדים עליו.** שטר אירוסין דקאמר שכתב לה על הנייר הרי את מקודשת לי ולא החתים עליו עדים אלא מסרו לה בפני עדים. פלוגתא דר"מ ורבי אלעזר במסכת גיטין [ה] גבי גט דקאמר ר' אלעזר אע"פ שאין עליו עדים אלא נתנו לה בפני עדים כשר שאין העדים חותמים על הגט אלא מפני תקון העולם: **רבי.** משום ליה ספר כריתות: **מספקא להו בהאי אי כר"מ אי כרבי אלעזר.** וסברא להו דדעתה נמי אנייר הלכך שמין כו'. ולפי התירוץ הזה נראה בעיני דלא גרס בהא דרבנן ואם לאו אינה מקודשת אלא ואם כן שמין את הנייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ונאין שוה מידי [ו]לא אייר משום דמספקא להו בההיא אי כר"מ אי כר' אלעזר והשתא נים בו הוא דאתו לאיפלוגי דאם יש בנייר שוה פרוטה מקודשת בתורת כסף דדעתייהו נמי אנייר: **שכתבו.** לשטר אירוסין אלא לשמה: **יציאה בעינן לשמה.** דכתיב (דברים כד) וכתב לה לשמה הוא [ז]: **שלא מדעתה.** לא ידעה כשנכתב: **רבא ורבינא אמרי מקודשת.** דטעמייהו מפרש בפ"ק (לעיל דף ט:) מה יציאה לא בעינן כתיבה מדעתה שהרי בעל כרחה מגרשה אף הויה כו': **אינה מקודשת.** מה יציאה בעינן בכתיבת הגט דעת מקנה דהיינו בעל שמקנה את האשה לעצמה בגט זה אף הויה בעינן דעת מקנה והיא האשה שמקנה את עצמה לבעל בשטר זה: **כהני תנאי.** מקדש במלוה דשמעתיה דרב: **שירין.** אלעדה מתרגמינן שירין (במדבר לא): **ואקדש אני לך.** בשכר פעולתך שהזהב משלה הוא: **אותו ממון.** שיחזירם לה לאחר שגמרם: **מכלל דת"ק אפילו אותו ממון נמי לא.** בתמיה כלומר מכלל דכיון שעשאן דקאמר ר"מ אף על פי שלא נתו לידה קא מתמה אלא במאי בו [ח] מקדשה: **אלא במקדש במלוה קמיפלגי.** והכא מאי מלוה איכא דקסברי כולהו ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף כל פרוטה ופרוטה כשנגמרה נתחייב בה בעל המלאכה לפועל בשכירות עשיית המלאכה הלכך כשמחזירן לה ההוא הויא לה מלוה לתפרע: **אינה**

עין משפט נר מצוה

תורה אור השלם

1. וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר:
דברים כד ב

מוסף תוספות

א. דקאמר התם ורבא אמר ר"נ מתנת ש"מ דרבנן ופריך והאמר ר"נ אע"ג דאמר שמואל המוכר שט"ח לחבירו וחזר ומחלו מחול וכו' מודה שמואל שאם נתנו במתנת ש"מ שאינו יכול למחול אי אמרת בשלמא דאוריתא היינו שאינו יכול למחול אלא אי אמרת דרבנן אמאי אינו יכול למחול אלמא דהיכא דיכול למחול הוי מדרבנן. תוס' הרא"ש.
ב. משום דמלוה ופרוטה דעתה אמלוה ואע"ג דאפכא שמעינן להו לקמן בההיא דעשה לי שירים ונזמים וטבעת דאוקימנא כגון שהוסיף לה נופך משלו שאני הכא דלאו דעתה אשטרא ואין דעתה אלא לרא' שבה. רמב"ן. ג. אלא לבסוף. תוס' הרא"ש. ד. דאי אינה אלא לבסוף כיון שאין מתחייב שכרו אלא הכל ביחד כשנגמרה כל המלאכה ואז מוחל לה בתורת קדושין לא חשיב מלוה. תוס' ב"ק צט.

תוס' ר"י הזקן

[ומר סבר אשה נמי לא סמכה דעתה]. ופסק הר"ם [אישות פ"ה הי"ב] כחכמים דלא סמכא דעתה ואינה מקודשת, אע"ג דבהא דמעמד שלשתן הלכה כר' מאיר דוחל הא דרב לא שנא פקדון [ול"ש מלוה] קנה ולא מצי למימר לאו בעל דברים דידי את הילכך מקודשת, והלכתא בלא טעמא היא כדאיתא בגיטין [יד, א]. ובמקדש במלוה פליגי. דר"מ [סבר] דאף ע"ג דאיכא בשטר שוה פרוטה אינה מקודשת דדעתה אמלוה ולא על השטר, ור' אלעזר סבר אפילו אין בשטר שוה פרוטה (אינה) מקודשת דמקדש במלוה מקודשת, ורבנן סברי מקדש במלוה אינה מקודשת, מיהו דעתה נמי אשטרא ואם יש בו שוה